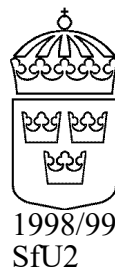

Socialförsäkringsutskottets betänkande 1998/99:SfU2

Utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar m.m.

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande budgetpropositionen 1998/99:1 utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar samt motioner som rör anslagen eller närliggande frågor. Vidare behandlas regeringens skrivelse 1998/99:9 Migration och asylpolitik, avsnitt 7 Mottagande av asylsökande och flyktingar m.m., och motioner om hälso- och sjukvård för asylsökande m.fl. samt motioner om det kommunala flyktingmottagandet.

Utskottet tillstyrker propositionen och avstyrker samtliga motioner. Utskottet föreslår också att riksdagen lägger regeringens skrivelse i berörd del till handlingarna.

Till betänkandet har fogats nio reservationer och sex särskilda yttranden.

Propositionen

Regeringen har i proposition 1998/99:1 Budgetpropositionen för 1999, i bilaga 4, utgiftsområde 8, föreslagit

1. att riksdagen godkänner att under år 1999 lån tas upp i Riksgäldskontoret för det samlade behovet för hemutrustningslån intill ett belopp av högst 1 400 000 000 kr (avsnitt 4.4),

2. att riksdagen för budgetåret 1999 anvisar anslagen under utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar enligt följande uppställning:

- A 1. Statens invandrarverk; ramanslag; 438 558 000 kr,
- A 2. Mottagande av asylsökande; ramanslag; 875 350 000 kr,
- A 3. Migrationspolitiska åtgärder; ramanslag; 307 869 000 kr,
- A 4. Utlänningsnämnden; ramanslag; 60 514 000 kr,
- A 5. Offentligt biträde i utlänningsnämnden; ramanslag; 51 632 000 kr,
- A 6. Utresor för avvisade och utvisade; ramanslag; 51 400 000 kr,
- B 1. Integrationsverket; ramanslag; 75 724 000 kr,
- B 2. Särskilda insatser i utsatta områden; ramanslag; 142 000 000 kr,
- B 3. Integrationsåtgärder; ramanslag; 47 742 000 kr,
- B 4. Kommunersättningar vid flyktingmottagande; ramanslag; 2 183 958 000 kr,
- B 5. Hemutrustningslån; ramanslag; 81 442 000 kr,
- B 6. Ombudsmannen mot etnisk diskriminering; ramanslag; 7 995 000 kr.

Skrivelse 1998/99:9

Regeringen har till riksdagen överlämnat skrivelse 1998/99:9 Migration och asylpolitik.

Skrivelsen behandlas såvitt avser avsnitt 7 i detta betänkande och i övrigt i ett senare betänkande.

Motionerna

Motioner väckta under den allmänna motionstiden 1998

1998/99:Sf608 av Lennart Daléus m.fl. (c) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om stöd till invandrarorganisationer,

1998/99:Sf610 av Gudrun Schyman m.fl. (v) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att minst 1 700 flyktingar bör överföras till Sverige under 1999 i enlighet med det av riksdagen fattade beslutet.

1998/99:Sf612 av Gudrun Schyman m.fl. (v) vari yrkas

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om krav på redovisning till regeringen av effekter och resultat ur könsperspektiv av bidrag till invandrarorganisationerna,

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Invandartidningens överlevnad måste säkras.

1998/99:Sf614 av Margareta Sandgren (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av att bryta segregationen i andraorstäder och större kommuner.

1998/99:Sf615 av Majléne Westerlund Panke (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om översyn av Invandrarverkets verksamhet för att höja servicegraden.

1998/99:Sf621 av Sonja Fransson (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om invandrare med funktionshinder.

1998/99:Sf623 av Fanny Rizell m.fl. (kd) vari yrkas

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om avskaffande av kommunavtal om flyktingmottagning,

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om introduktionsersättning för den nyanlände flyktingen,

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att stat och kommun skall föregå med gott exempel och flytta myndigheter och andra verksamheter till invandratäta områden.

1998/99:Sf624 av Inger Lundberg m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en utredning av möjligheterna att etablera ett nationellt institut för lokal demokrati och social utveckling i Örebro.

1998/99:Sf625 av Göran Magnusson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kostnadsutveckling i samband med integrationsarbete för flyktingar.

1998/99:Sf626 av Birger Schlaug m.fl. (mp) vari yrkas

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om särskilda insatser i utsatta bostadsområden,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om integrationsåtgärder.

1998/99:Sf627 av Ulf Kristersson m.fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om åtgärder i invandratäta bostadsområden,

2. att riksdagen beslutar avslå regeringens förslag att anslå medel till utgiftsområde Invandrare och flyktingar anslag B 2 Särskilda insatser i utsatta bostadsområden 1998 i enlighet med vad som anförts i motionen.

1998/99:Sf632 av Bo Könberg och Barbro Westerholm (fp) vari yrkas

12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om segregation och ohälsa,

13. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av lokala policyprogram för samarbete mellan flyktingmottagande på olika nivåer,

14. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om forskning kring tortyr,

15. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om individanpassad undervisning för tortyrskadade,

16. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om stöd och hjälp till tortyrskadade flyktingar.

1998/99:Sf634 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) vari yrkas

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om Diskrimineringsombudsmannens självständiga ställning,

11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att anslagen B 2 Särskilda insatser i utsatta bostadsområden utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar) och A 5 Förstärkning av utbildning i storstadsregionerna (utgiftsområde 16, Utbildning och universitetsforskning) samt kvarvarande medel på anslaget A 2 Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting (utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner) slås samman och fördelas enligt den i motionen föreslagna fördelningsnyckeln, lika per invånare efter de kriterier för de 50 mest utsatta områdena som Storstadskommittén har tagit fram,

15. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om direktvalda stadsdelsnämnder.

1998/99:Sf635 av Yvonne Ruwaida (mp) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om introduktionen,

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att DO:s befogenheter och resurser ökas,

19. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om segregerade bostadsområden,

22. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Integrationsverket skall anslå medel till DO och Invandrartidningen.

1998/99:So380 av Gudrun Schyman m.fl. (v) vari yrkas

10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om unga invandrade kvinnors situation.

1998/99:So465 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) vari yrkas

24. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om stöd till flyktingar och invandrare med funktionshinder.

Motion väckt med anledning av skrivelse 1998/99:9 Migration och asylpolitik

1998/99:Sf1 av Gudrun Schyman m.fl. (v) vari yrkas

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om avsättande av en del av den statliga ersättningen till landstingen till en särskild pott avsedd för asylsökande som tvingas söka sjukvård anonymt,

9. att riksdagen hos regeringen begär tillsättande av en utredning med uppgift att föreslå sådana ändringar i sekretesslagen att den som söker vård inte skall behöva riskera att tas i förvar och avvisas,

11. att riksdagen hos regeringen begär tillsättandet av en utredning med uppgift att föreslå hur frågan om vuxna asylsökandes rätt till annan än akut sjukvård skall kunna tillgodoses.

Utskottet

Utgiftsområde 8

Utgiftsområdet omfattar migrationspolitik med frågor om flyktingpolitik, invandringen till Sverige, mottagande av asylsökande, utlänningars rätt att vistas här samt internationellt samarbete på det migrationspolitiska området. Utgiftsområdet omfattar vidare integrationspolitik med frågor om invandras introduktion i Sverige, delaktighet och inflytande, insatser i utsatta bostadsområden, åtgärder mot etnisk diskriminering, främlingsfientlighet och rasism samt ersättning till kommunerna för mottagande av flyktingar.

Rambeslut

Riksdagen har i enlighet med regeringens förslag för budgetåret 1999 fastställt ramen för utgiftsområde 8 till 4 324 184 000 kr (bet. 1998/99:FiU1, rskr. 1998/99:38).

Propositionen

Målen för migrationspolitiken är att i en värld präglad av ökad öppenhet, samverkan och utbyte på alla områden verka för att migration till och från vårt land kan ske i ordnade former samt att värna asylrätten och upprätthålla den reglerade invandringen. Detta skall ske på ett sätt som svarar mot kravet på öppenhet och utbyte samt präglas av rättssäkerhet, humanitet och respekt för individens mänskliga rättigheter.

Integrationspolitikens mål är lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund, en samhällsgemenskap med samhällets mångfald som grund samt en samhällsutveckling som kännetecknas av ömsesidig respekt och tolerans och som alla oavsett bakgrund skall vara delaktiga i och medansvariga för.

Enligt vad regeringen föreslår i proposition 1997/98:165 Utveckling och rättvisa – en politik för storstaden på 2000-talet skall ett mål för storstadspolitiken vara att bryta den etniska segregationen i storstadsregionerna och att verka för jämlika levnadsvillkor för storstädernas invånare.

Regeringen uppger att inom migrationspolitiken prioriteras ansträngningarna att förkorta vistelsetiderna för asylsökande, åtgärder för att främja frivillig återvandring och satsningar för att förbättra situationen för de utlänningar som tvingas lämna landet efter ett avvisnings- eller utvisningsbeslut. Inom integrationspolitiken prioriteras satsningar för att bryta den etniska segregationen och motverka etnisk diskriminering på arbetsmarknaden. I propositionen framhålls också att prognoser och uppföljningar skall förbättras inom utgiftsområdet.

Regeringen föreslår följande medelsanvisning.

A 1 Statens invandrarverk

Statens invandrarverk är central utlänningsmyndighet och ansvarar för utlännings-, invandrar- och medborgarskapsfrågor i den mån frågorna inte handläggs av någon annan myndighet. Invandrarverket skall utreda och pröva ansökningar om visering, uppehålls- och arbetstillstånd, flyktingförklaring och resedokument samt om svenskt medborgarskap. Verket svarar också för mottagande av asylsökande, för överföring och mottagande av organiserat uttagna utlänningar samt har ansvar för de utlänningar som tas i förvar enligt utlänningslagen. Fr.o.m. den 1 juni 1998 är Integrationsverket central förvaltningsmyndighet för integrationsfrågor. Dessa frågor har flyttats från Invandrarverket.

Vid beräkning av medel gör regeringen den bedömningen att Invandrarverket bör vara dimensionerat för att under år 1999 pröva 170 000 tillstånds- och viseringsärenden, 45 000 medborgarskapsärenden och att ta emot 12 000 asylsökande och pröva deras ärenden samt ha beredskap att ta emot 18 000 asylsökande. Vissa nya uppgifter, såsom att fr.o.m. den 1 januari 1999 ha huvudansvaret för verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut, kommer att tillföras medan andra kommer att avvecklas.

För budgetåret 1999 föreslår regeringen ett ramanslag på 438 558 000 kr.

A 2 Mottagande av asylsökande

Från anslaget finansieras mottagandet av asylsökande och vissa personer med tidsbegränsade uppehållstillstånd. Vidare bekostas asylsökandes resor från Sverige och kostnaderna för utlännningar som tagits i förvar enligt utlänningslagen samt ersättning till kommunerna för den ersättning som ges till vissa andra utlännningar än asylsökande medan de väntar på beslut om uppehållstillstånd.

Regeringen beräknar att det vid utgången av år 1998 kommer att finnas ca 13 000 personer i mottagandesystemet för att vid utgången av år 1999 vara nere i 8 800 personer. Den genomsnittliga beläggningen under år 1999 bedöms vara ca 12 000 personer. Dygnskostnaden per person beräknas uppgå till 201 kr.

Regeringen föreslår för budgetåret 1999 ett ramanslag på 875 350 000 kr.

A 3 Migrationspolitiska åtgärder

Under anslaget finansieras systemet för kollektiv överföring av flyktingar genom s.k. flyktingkvoter. Staten betalar ut ersättning till de kommuner som tar emot dessa flyktingar. Av medlen för kvotflyktingar genomförs även vissa hjälpinsatser för flyktingar utanför Sverige. Staten kan även ge bidrag till åtgärder för frivillig återvandring av personer som efter att ha varit bosatta i Sverige under längre eller kortare tid väljer att återvända till sitt ursprungliga hemland eller till annat bosättningsland. Anhöriga till flyktingar i Sverige kan få bidrag till resan hit. Medel anvisas även för att bekosta vissa migrationspolitiska projekt och Sveriges deltagande i internationellt samarbete. Likaså anvisas medel från detta anslag till Svenska röda korsets efterforskningsverksamhet.

Regeringen anser att anslagsmedlen för år 1999 avseende mottagande av kvotflyktingar liksom för innevarande år bör få användas med viss flexibilitet och motsvara kostnaderna för 1 840 överförda flyktingar.

Regeringen föreslår för budgetåret 1999 ett ramanslag på 307 869 000 kr.

A 4 Utlänningsnämnden

Utlänningsnämnden prövar överklaganden av beslut som fattats av Invandrarverket beträffande avvisningar och utvisningar samt ansökningar om uppehållstillstånd, flyktingförklaring, resedokument, svenskt medborgarskap och offentliga biträden i utlänningsärenden. Nämnden prövar även s.k. nya ansökningar om uppehållstillstånd.

I propositionen uppges att Utlänningsnämnden under första halvåret 1998 på uppdrag av regeringen genomfört en översyn av nämndens arbetsformer och resursanvändning. Som ett resultat av översynen genomför nämnden en omorganisation under andra halvåret 1998. Nämnden har inte lyckats nå de av regeringen uppsatta verksamhetsmålen. Den pågående omorganisationen bör enligt propositionen sedan den slutförts resultera i att målen nås under år 1999.

Regeringen föreslår för budgetåret 1999 ett ramanslag på 60 514 000 kr.

A 5 Offentligt biträde i utlänningsärenden

Från anslaget bekostas de offentliga biträden som förordnas enligt 11 kap. utlänningslagen (1989:529) och lagen (1996:1620) om offentligt biträde. Regeringen framhåller att anslagsprognoser för år 1998 visar att kostnaderna kommer att understiga tilldelade medel och att anslaget bör anpassas till antagandet om antalet asylsökande under budgetåret.

Regeringen föreslår för budgetåret 1999 ett ramanslag på 51 632 000 kr.

A 6 Utresor för avvisade och utvisade

Från anslaget finansieras resor ut ur landet för utlänningar som avvisats eller utvisats enligt beslut av regeringen, Invandrarverket eller Utlänningsnämnden med stöd av utlänningslagen.

Riksdagen har nyligen på förslag av regeringen beslutat (prop. 1997/98:173, bet. 1998/99:SfU4, rskr. 1998/99:28) att huvudansvaret för verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut fr.o.m. den 1 januari 1999 skall föras över från Polisen till Invandrarverket. Kriminalvårdens transporttjänst kommer även i fortsättningen att på Polisens uppdrag organisera resor där tvångsmedel måste tillgripas.

I propositionen uppges att enligt tillgängliga prognoser för år 1998 kommer färre avvisnings- och utvisningsbeslut att bli verkställda under innevarande år än vad som beräknats i budgetpropositionen för år 1998. Detta beror till stor del på de problem som uppstått när bl.a. Förbundsrepubliken Jugoslavien inte tillåter sina medborgare att återvända hem sedan de avvisats eller utvisats från Sverige. Under år 1999 beräknar regeringen att ett större antal avvisnings- och utvisningsbeslut kommer att kunna verkställas än under innevarande år. I hög grad avser detta näraliggande länder, främst Jugoslavien. Vidare kommer alltfler avvisningsbeslut att verkställas med stöd av Dublinkonventionen, enligt den s.k. första asyllandsprincipen. Vidare bör enligt regeringen de förslag till förändringar som lämnas i den ovannämnda proposition 1997/98:173 ge till resultat att färre resor än i dag behöver genomföras med tillgripande av tvångsmedel. Med hänsyn härtill och till att fler beslut beräknas komma att verkställas till länder i närområdet bör det finnas förutsättningar för att bevaknings- och biljettkostnaderna under år 1999 kan ligga på en lägre genomsnittlig nivå per ärende än under tidigare år.

Regeringen föreslår för budgetåret 1999 ett ramanslag på 51 400 000 kr.

B 1 Integrationsverket

Integrationsverket är sedan den 1 juni 1998 central förvaltningsmyndighet för integrationsfrågor. Verket har ett övergripande ansvar för att integrationspolitiska mål och synsätt får genomslag på olika samhällsområden och skall aktivt stimulera integrationsprocesserna i samhället. En central uppgift för myndigheten är att följa och utvärdera samhällsutvecklingen mot bakgrund av samhällets etniska och kulturella mångfald.

På regional nivå kan enligt propositionen också länsstyrelserna, vid sidan av Integrationsverket, spela en viktig roll i genomförandet av de integrationspolitiska målen. Det integrationspolitiska arbetet måste dock bedrivas utifrån de olika förutsättningar som finns i länen. När det gäller integrationsbefrämjande verksamhet kan därför en samverkan mellan Integrationsverket och länsstyrelserna behövas. Inom ramen för myndighetsanslaget och genom tillgängliga projektmedel bör det vara möjligt att initiera olika projekt i länen. Beträffande storstadslänen bedömer regeringen att behovet av insatser är mer konstant. Regeringen föreslår därför att 5 000 000 kr av vad som beräknats för Integrationsverket inom utgiftsområde 8 förs över till anslaget C 1 Länsstyrelserna inom utgiftsområde 18 och fördelas på Stockholms, Skåne och Västra Götalands län.

Under år 1998 har verket kunnat finansiera sin verksamhet med utvärdering och sprida kunskap om denna från anslaget B 3 Integrationsåtgärder. Enligt regeringens bedömning är det väsentligt att en sådan central uppgift finansieras från myndighetsanslaget. Regeringen föreslår därför att 10 000 000 kr för uppföljnings- och informationsinsatser anvisas under anslaget B 1 Integrationsverket i stället för under anslaget B 3.

Regeringen föreslår för budgetåret 1999 ett ramanslag på 75 724 000 kr.

B 2 Särskilda insatser i utsatta bostadsområden

Från anslaget finansieras särskilda insatser i utsatta storstadsområden samt i bostadsområden med likartad situation.

Regeringen har bedömt att den statliga satsningen på utsatta områden skall integreras i den nationella politiken för storstadsområdena. En särskild storstadsdelegation skall utses och få till uppgift att utveckla och samordna den nationella storstadspolitiken och vara motpart till kommunerna i fråga om de lokala utvecklingsavtal som skall upprättas. Under förutsättning att riksdagen godkänner regeringens storstadspolitiska proposition (prop. 1997/98:165), skall de anvisade medlen fördelas inom ramen för de lokala utvecklingsavtalen. För år 1999 har 110 000 000 kr tillförts utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning för utbildningsinsatser inom ramen för dessa avtal. På anslaget B 2 tas upp 142 000 000 kr för andra insatser. En mindre del av dessa medel bör också kunna disponeras för motsvarande insatser i utsatta bostadsområden utanför storstadsregionerna.

Regeringen föreslår för budgetåret 1999 ett ramanslag på 142 000 000 kr.

B 3 Integrationsåtgärder

Anslaget används för att stimulera integrationsåtgärder i samhället och för att förebygga och motverka diskriminering, främlingsfientlighet och rasism. Från anslaget betalas också ut statsbidrag till invandrares riksorganisationer samt till vissa samarbetsorgan för sådana organisationer.

Enligt propositionen har systemet för statsbidrag till invandrares riksorganisationer setts över av en särskild utredare som i maj 1998 överlämnade betänkandet Organisationer Mångfald Integration – Ett framtida system för statsbidrag till invandrarnas riksorganisationer m.fl. (SOU 1998:73). Utreda-

rens förslag remissbehandlas för närvarande. Regeringen anser dock att vissa förändringar, i form av en modernisering och förenkling av bidragssystemet, bör genomföras redan under år 1999.

Regeringen föreslår för budgetåret 1999 ett ramanslag på 47 742 000 kr.

B 4 Kommunersättning vid flyktingmottagande

Från anslaget utbetalas statsbidrag till kommuner och landsting enligt förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m.

Enligt propositionen beräknas kommunerna under år 1998 ta emot väsentligt fler flyktingar än vad anslaget för innevarande budgetår är dimensionerat för. Det ökade kommunmottagandet beror främst på att asylsökande som befunnit sig i Sverige under flera år nu får uppehållstillstånd.

Den grundläggande ersättningsformen är schablonersättningar. Dessa svarar för ca 70 % av utbetalningarna till kommunerna och avser att täcka de första årens kostnader för flyktingars introduktion i det svenska samhället. Anslagsberäkningen för år 1999 beräknas på det faktiska antalet kommunmottagna flyktingar år 1997 och antaganden om flyktingmottagandet under åren 1998 och 1999. Regeringen antar att 12 470 flyktingar – varav 1 370 kvotflyktingar – kommer att tas emot i kommunerna år 1998 och 11 800 – varav 1 800 kvotflyktingar – år 1999. En avräkning görs från anslaget A 3 för kvotflyktingar.

Regeringen föreslår för budgetåret 1999 ett ramanslag på 2 183 958 000 kr.

B 5 Hemustrustningslån

Från anslaget finansieras räntesubventioner och eftergifter i låneverksamheten för hemustrustning till flyktingar och vissa andra utlänningar. Centrala studiestödsnämnden (CSN) administrerar utlåningen. CSN:s totala upplåning från Riksgäldskontoret för hemustrustningslån beräknas vid utgången av år 1998 uppgå till 1 368 000 000 kr. Upplåningen beräknas ha sjunkit till 1 354 000 000 kr år 1999. Lånen är amorteringsfria de första två åren, men löper med ränta. För närvarande varierar de maximala lånebeloppen för en omöblerad bostad mellan 20 000 kr och 39 000 kr, beroende på hushållsstorlek. Motsvarande maximibelopp för en möblerad bostad ligger mellan 6 000 och 11 700 kr. Svårigheterna för flyktingarna och invandrade anhöriga att försörja sig gör enligt propositionen att en stor del av låntagarna, 55–60 %, måste ges anstånd med betalningen på lånen när de två amorteringsfria åren gått till ända. Antalet hushåll som inte kan betala tillbaka skulden växer och därmed också omfattningen av eftergifter i låneverksamheten, vilket leder till kapitalförluster för staten.

Eftersom de maximala lånebeloppen ligger över beloppen som många kommuner betalar ut i form av socialbidrag för motsvarande ändamål avser regeringen att anpassa lånebeloppen till en nivå som bättre svarar mot de faktiska kostnaderna för de inköp som kan bli nödvändiga när ett hushåll etableras. CSN skall också se över nuvarande praxis för eftergifter av låneskulden.

Regeringen föreslår för budgetåret 1999 ett ramanslag på 81 442 000 kr. Regeringen föreslår också att riksdagen godkänner att under år 1999 lån tas upp i Riksgäldskontoret för det samlade behovet för hemutrustningslån intill ett belopp av högst 1 400 000 000 kr.

B 6 Ombudsmannen mot etnisk diskriminering

Från anslaget finansieras Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO) och Nämnden mot etnisk diskriminering.

Den av regeringen föreslagna nya lagen om åtgärder mot etnisk diskriminering i arbetslivet (prop. 1997/98:177) väntas enligt regeringen medföra att antalet anmälningar till DO om etnisk diskriminering ökar. DO får genom förslaget också en helt ny uppgift, nämligen att utöva tillsyn över arbetsgivarnas arbete med att aktivt främja etnisk mångfald i arbetslivet.

Genom den nämnda propositionen och två ytterligare propositioner om lag om förbud mot diskriminering i arbetslivet av personer med funktionshinder samt lag om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av sexuell läggning kommer Nämnden mot etnisk diskriminering att få utvidgade arbetsuppgifter. Detta innebär enligt regeringen ökade kostnader för DO och nämnden som beräknas till 3 000 000 kr.

Regeringen föreslår för budgetåret 1999 ett ramanslag på 7 995 000 kr.

Motionerna

Moderaterna

I motion Sf627 av Ulf Kristersson m.fl. anförs att regeringen väljer att anslå budgetmedel för att förbättra vissa bostadsområden i ett antal kommuner. Moderaterna vill pröva andra möjligheter och framhåller att en avreglerad bostadsmarknad behöver växa fram. Nya alternativ på de boendes egna villkor måste få ett friare spelrum. Samordning av bostadsbidrag med socialpolitiken i övrigt är ett viktigt inslag för att underlätta denna process. Moderaterna vill också peka på vikten av alternativ barnomsorg och skola, liksom en liberaliserad arbetsmarknadslagstiftning, lägre skatter på företagande och arbetsinkomster. Inte ens detta räcker enligt Moderaterna för att klara problemen i de mest utsatta områdena. Även om bostadsområden med olika medel kan göras bättre måste också den övriga sociala infrastrukturen fungera. Det krävs service, arbetsplatser och liknande arenor där människor kan mötas. I yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om åtgärder i invandrartäta bostadsområden.

Moderaterna anför vidare att de aktualiserat förslag om att införa s.k. frizoner t.ex. i Botkyka kommun för att möjliggöra mer avreglerade ekonomiska aktiviteter. Sådana frizoner skulle innebära stimulanser för kommuner eller kommundelar som är särskilt utsatta vad gäller arbetslöshet, bidragskostnader, segregation och därmed följande problem. Inrättandet av frizoner är enligt Moderaterna inte problemfritt men förslaget bör utredas och prövas. Mot denna bakgrund avvisar Moderaterna regeringens förslag om att anslå medel till anslaget B 2 Särskilda insatser i utsatta bostadsområden.

Vänsterpartiet

Vänsterpartiet anser i motion Sf610 av Gudrun Schyman m.fl. att riksdagen bör uttala att anslaget A 3 Migrationspolitiska åtgärder för budgetåret 1999 bör utnyttjas så att minst 1 700 flyktingar överförs till Sverige. Motionärerna uppger att riksdagen för budgetåret 1998 anvisat medel motsvarande kostnader för 1 840 kvotöverförda flyktingar. Under första halvåret har 614 personer överförts till Sverige. Utgiftsprognosen för år 1998 är ca 48 miljoner kronor lägre än det anslagna beloppet. Antalet faktiskt mottagna kvotflyktingar för år 1998 kommer att uppgå till ca 1 370 personer. Inklusiva kostnader för särskilda projekt m.m. kommer medel motsvarande 1 450 personer att förbrukas 1998. 20 miljoner kronor används till anslagssparande och förs över till år 1999. Resterande medel används för att täcka underskott som uppkommit främst på grund av att Förbundsrepubliken Jugoslavien inte accepterar att ta emot sina egna medborgare varför verkställande av avvsningsbeslut försvårats eller omöjliggjorts. Det kan inte godtas att Förbundsrepubliken Jugoslavien får möjlighet att utöva ett sådant inflytande att riksdagsbeslut om uttagande av kvotflyktingar inte fullföljs.

Vänsterpartiet anser mot denna bakgrund att riksdagen bör uttala att anslaget för migrationspolitiska åtgärder 1999 bör utnyttjas så att minst 1 700 flyktingar överförs till Sverige. Detta kommer enligt motionärerna inte att medföra utgifter för år 1999 utöver vad som föreslagits i budgetpropositionen, enär 307 869 000 kr som täcker kostnaderna för överföringen finns anslagna under A 3. Motionärerna begär ett tillkännagivande härom.

I motion Sf1 yrkande 8 begär Gudrun Schyman m.fl. ett tillkännagivande om avsättande av en del av den statliga ersättningen till landstingen till en särskild pott avsedd för asylsökande som tvingas söka sjukvård anonymt. Motionärerna anser att de förhållanden beträffande hälso- och sjukvård för asylsökande som fått avslag på ansökan om uppehållstillstånd som nu råder inte är värdiga en stat som gör anspråk på att vara grundad på civiliserade och humanitära principer. Många vågar inte vända sig till vården eftersom de är rädda att vårdgivaren skall kontakta Invandrarverket för kontroll av vem som skall betala för vården. Rådande förhållanden kommer enligt motionärerna att i vissa fall leda till svåra konsekvenser t.o.m. dödsfall, t.ex. i samband med illegala aborter som drivs fram av nuvarande regelsystem. Det står också i strid mot barnkonventionen att gömda barn inte har rätt till sjukvård.

I motion Sf612 yrkande 9 av Gudrun Schyman m.fl. begärs ett tillkännagivande om att Invandratidningens överlevnad måste säkras. Motionärerna pekar på att det i Sverige finns hundratusentals invandrare som inte förstår svenska tillräckligt för att tillgodogöra sig svenska medier. Detta gäller inte bara nyanlända utan också människor som varit här i decennier.

Folkpartiet

Lars Leijonborg m.fl. anför i motion Sf634 att i budgetpropositionen uppges att anslaget B 2 Särskilda åtgärder i utsatta bostadsområden är tänkt att fördelas likartat mellan ett antal kommuner. Motionärerna anser att dessa medel liksom de 150 miljoner kronor som inom utgiftsområde 16 föreslås anvisas till viss förskoleverksamhet samt medel från anslaget A 2 inom utgiftsom-

råde 25 bör fördelas enligt en fördelningsnyckel, lika per invånare efter de kriterier för de 50 mest utsatta områdena som den s.k. Storstadskommittén har tagit fram. Medlen bör dessutom slås samman under utgiftsområde 8. I yrkande 11 begärs ett tillkännagivande härom.

Miljöpartiet

I motion Sf635 yrkande 22 begär Yvonne Ruwaida ett tillkännagivande om att Integrationsverket skall anslå medel till DO och Invandartidningen. Motionären är kritisk till ett separat integrationsverk och anser att staten bör stödja kommuner och landsting och ge dem i uppgift att arbeta med integrationsfrågan i projektform och i långsiktiga arbetsformer. Integrationsverket borde få i uppgift att samla in information och vara en kunskapsbank. Motionären ser vidare DO:s och Invandartidningens roll som viktiga ur integrations synpunkt och vill att verket anslår medel till dessa båda verksamheter.

Utskottet behandlar under anslagen också motion Sf614 av Margareta Sandgren (s) vari begärs ett tillkännagivande om vikten av att bryta segregationen i storstäderna och andra större kommuner. Motionären anför att regeringen i budgetpropositionen anvisat särskilda medel för att utveckla arbetssätt att bryta den ökade segregationen i storstadsområdena. Motionären vill dock peka på att det inte bara är storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö som har stora segregationsproblem. Det finns tvärtom ett betydande antal utsatta områden även i andra kommuner. Motionären menar att det är angeläget att även andra kommuner än storstadskommunerna kommer i åtnjutande av de medel som anvisas i budgetpropositionen.

Utskottets bedömning

Som redovisats ovan har riksdagen fastställt ramen för utgiftsområde 8 till 4 324 184 000 kr för budgetåret 1999.

I endast en motion finns yrkande med avseende på anslagets storlek. Moderaterna anser, som framgått, att det inte skall anslås några medel till anslaget B 2 Särskilda insatser i utsatta bostadsområden. I stället vill Moderaterna inrätta s.k. ekonomiska frizoner. Vad gäller dessa medel anförde utskottet i betänkande 1997/98:SfU2 att det var angeläget att det finns medel tillgängliga för särskilda satsningar i sådana bostadsområden. I samma betänkande hänvisade utskottet också till att ett motionsyrkande om s.k. frizoner behandlats i betänkande 1997/98:SfU6 och avstyrkts. Utskottet avstyrker motion Sf627.

Den s.k. flyktingkvoten används till största delen för överföring av flyktingar eller andra personer som befinner sig i en särskilt utsatt situation. Kvoten är inte begränsad till att användas för flyktingar i ordets formella bemärkelse. Den kan också användas för personer som är förföljda och befinner sig i fara men ännu inte kunnat lämna sitt land. Riktlinjer för kvotens användning ges av regeringen efter beslut av riksdagen. Det är Invandrarverket som har ansvaret för uttagning och överföring av flyktingar till Sverige. Uttagningarna sker i nära samverkan med UNHCR, och det är främst utifrån UNHCR:s bedömning som Invandrarverket planerar sina uttagningar. An-

slagsmedel, som i statsbudgeten avsatts för överföring av kvotflyktingar och mottagandet av dem i kommunerna, har också kunnat användas för alternativa insatser och åtgärder som främst UNHCR förordar.

Regeringen anser, som angetts ovan, att anslagsmedlen för mottagandet av kvotflyktingar liksom för innevarande budgetår bör få användas med en viss flexibilitet och motsvara kostnaderna för 1 840 kvotflyktingar. Utskottet anser det angeläget att så många utsatta personer som möjligt kan överföras inom ramen för flyktingkvoten men delar också regeringens uppfattning att medlen bör få användas med viss flexibilitet. Att kvoten inte alltid kan utnyttjas fullt ut beror i många fall på att uttagningarna sker i samråd med UNHCR och att det i praktiken är UNHCR som styr det antal flyktingar som skall placeras. Som exempel på nämnd flexibilitet kan nämnas att ca 8 miljoner kronor under år 1998 reserverats för att bekosta medicinska insatser såväl i Sverige som i närområdet för medborgare i Bosnien-Hercegovina. Även andra liknande åtgärder har företagits. För år 1998 föreslås på tilläggsbudget i budgetpropositionen att medel från anslaget A 3 överförs till anslaget A 2 Mottagande av asylsökande. Enligt propositionen beror den ökade anslagsbelastningen på A 3 främst på att medborgare i Förbundsrepubliken Jugoslavien förvägrats att återvända till sitt land och att detta då orsakar ökade kostnader för mottagandesystemet. Finansutskottet har i betänkande 1998/99: FiU1 på förslag av socialförsäkringsutskottet i dess yttrande 1998/99: SfU1y föreslagit riksdagen att bifalla regeringens förslag till tilläggsbudget. Det har inte angetts att detta medfört en lägre kvot för år 1998. Anslaget för år 1999 används för överförande av flyktingar och lokala insatser. Utskottet anser det självklart att det faktum att Förbundsrepubliken Jugoslavien vägrar att ta emot sina egna medborgare inte får medföra att Sverige tar emot ett mindre antal kvotflyktingar. Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motion Sf610.

Vad gäller Vänsterpartiets yrkande om att en del av den statliga ersättningen till landstingen för hälso- och sjukvård för asylsökande skall avsättas för dem som tvingas söka sjukvård anonymt anser utskottet att statlig ersättning av principiella skäl inte bör utges för hälso- och sjukvård för den som håller sig undan verkställighet. Däremot kan det framhållas att sjukvårdshuvudmännen är skyldiga att lämna akut vård när sådan erfordras. Utskottet kommer i senare avsnitt att behandla motionsyrkanden om hälso- och sjukvård för utlänningar som håller sig undan verkställighet. Utskottet avstyrker motion Sf1 yrkande 8.

Vad gäller motionsyrkandet om att Integrationsverket skall anslå medel till DO och Invandartidningen vill utskottet framhålla att riksdagen på förslag av utskottet (bet. 1997/98: SfU2, rskr. 1997/98:112) beslöt att statsbidraget till Invandartidningen borde kvarstå under hela år 1998 i motsats till regeringens förslag som innebar att bidraget skulle upphöra efter den 30 april 1998. Enligt utskottet behövde Invandartidningen något längre tid än vad regeringen föreslog för att kunna anpassa sin verksamhet till de nya villkor som borttagandet av statsstöd innebär. På så sätt framhöll utskottet undveks också ett avbrott i den information till nyanlända som Integrationsverket skall handha. Utskottet avstyrker motion Sf635 yrkande 22.

Utskottet vill vidare framhålla att i samband med behandlingen av den integrationspolitiska proposition 1997/98:16, vari aviserades en avveckling av anslaget till Invandrartidningen anförde utskottet med anledning av några motionsyrkanden att det fanns skäl att uppmärksamma hur nyhets- och informationsförmedling till mindre språkgrupper skulle ske. Riksdagen gav regeringen till känna att utredaren av systemet för statsbidrag till invandrades riksorganisationer skulle undersöka möjligheterna att invandrarorganisationer involveras i arbetet med att sprida nyheter och information på andra språk än svenska (bet. 1997/98:SfU6, rskr. 1997/98:68). I betänkandet Organisationer Mångfald Integration – Ett framtida system för statsbidrag till invandrarernas riksorganisationer m.fl. (SOU 1998:73) anfördes bl.a. att de som har invandrat och andra med utländsk bakgrund bör nås av samma samhällsinformation som alla andra. Invandrarorganisationerna kan spela en viktig roll för att sprida samhällsinformation till dem som har begränsade kunskaper i svenska språket. Nyhets- och informationsförmedling, i synnerhet på språk som saknar kommersiellt underlag, bör enligt utredaren kunna utgöra ett inslag i invandrarorganisationernas verksamhet. Utredningen anser att stöd för utgivning av samhällsinformation bör kunna lämnas i form av projektbidrag. I Integrationsverkets plan för verksamheten åren 1999–2000 anges också som ett mål att samhällsinformationen måste nå alla, oavsett härkomst och etnisk tillhörighet, och därför bör ta sin utgångspunkt i samhällets mångfald och utformas efter mottagarnas skilda förutsättningar och behov. Utskottet ansluter sig till gjorda uttalanden och anser att motion Sf612 yrkande 9 delvis får anses tillgodosedd med det anförda.

Under anslaget för särskilda insatser i utsatta bostadsområden föreslås att 142 000 000 kr beviljas. I budgetpropositionen anför regeringen att en mindre del av dessa medel bör kunna disponeras för motsvarande insatser i utsatta bostadsområden utanför storstadsregionerna. Detta uttalande bör åtminstone delvis tillgodose syftet med motion Sf614. Utskottet anser också att det får ankomma på regeringen att föreslå om medel på olika anslag skall slås samman och avstyrker motion Sf634 yrkande 11. Utskottet konstaterar att riksdagen bifallit regeringens proposition 1997/98:165 (1998/99:AU2, rskr. 1998/99:34). Detta innebär att medlen under anslaget B 2 fördelas inom ramen för de lokala utvecklingsavtalen till kommuner i storstadsregionerna.

Utskottet vill i detta sammanhang något kommentera anslaget B 6 Diskrimineringsombudsmannen. I budgetpropositionen föreslås ett anslag på 7 995 000 kr, varav 3 000 000 kr avser ökat resursbehov. Det ökade resursbehovet är bl.a. en följd av den av regeringen föreslagna nya lagen om åtgärder mot diskriminering i arbetslivet, vilken väntas medföra att antalet anmälningar till DO om etnisk diskriminering ökar. Lagen föreslås i propositionen träda i kraft den 1 januari 1999. Enligt vad utskottet erfarit kommer dock regeringens förslag att behandlas av riksdagen först nästa år, och den nya lagen kan komma att träda i kraft tidigast den 1 april 1999. Regeringen har dock beslutat uppdra åt DO att utforma råd för hur det målinriktade arbetet för att främja etnisk mångfald i arbetslivet, i enlighet med vad som föreslås i propositionen Ny lag om åtgärder mot etnisk diskriminering i arbetslivet (1997/98:177), kan bedrivas. DO skall även redovisa hur information om dessa råd bör ges. Det är enligt regeringen, under förutsättning av riksdagens

godkännande av propositionen, angeläget att råd föreligger redan vid tidpunkten för lagens ikraftträdande. Utskottet finner därför inte skäl att nu justera det föreslagna anslaget. Utskottet anser att det får ankomma på regeringen att bedöma i vilken mån den föreslagna resursökningen under anslaget B 6 skall få disponeras av DO. En eventuell reglering härvidlag kan göras vid kommande budgetbeslut.

I propositionen anges under anslaget B 1 Integrationsverket att 5 miljoner kronor av vad som tidigare beräknats för Integrationsverket förs över till anslaget C 1 Länsstyrelserna inom utgiftsområde 18 för att fördelas på de tre länsstyrelserna i storstadsregionerna. I budgetpropositionen anförs vidare att detta kan bidra till att integrationspolitiken förs ut och förankras i storstads-länen och att länsstyrelserna därvid kan ges en kompletterande roll och uppgift. Utskottet vill framhålla att Integrationsverket har det övergripande ansvaret för att integrationspolitiska mål och synsätt får genomslag i samhället. Ett fullföljande härav förutsätter såväl ett nära samarbete mellan verket och kommunerna som samverkan mellan verket och andra myndigheter och organisationer. Ett starkt engagemang från länsstyrelserna i storstadsregionerna blir därvid ett komplement i integrationsarbetet dock utan att regionala integrationsmyndigheter byggs upp.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsfördelning vad avser anslagen A 1–B 6. Utskottet tillstyrker också att riksdagen godkänner att under år 1999 lån får tas upp i Riksgäldskontoret för det samlade behovet för hemutrustningslån.

Motioner med anknytning till utgiftsområde 8

Invandrarverkets service

Motion

I motion Sf615 anför Majléne Westerlund Panke (s) att Invandrarverket har ett antal regionkontor där det handläggs ärenden om bl.a. förlängning av uppehållstillstånd och ansökan om svenskt medborgarskap. För att få ärendena handlagda måste utlänningen i många fall personligen bege sig till regionkontoret, och detta kan innebära långa resor och förlorad arbetsförtjänst. Motionären begär ett tillkännagivande om Invandrarverkets verksamhet för att höja servicegraden.

Utskottets bedömning

I utskottets betänkande 1996/97:SfU5, vari bl.a. behandlades regeringens förslag i proposition 1996/97:25 Svensk migrationspolitik i globalt perspektiv att överföra vissa uppgifter med asylärenden och andra tillståndsärenden från Polisen till Invandrarverket, anfördes bl.a. följande. Att myndigheternas roll renodlas utesluter inte att man försöker finna former för samverkan mellan olika myndigheter så att viktiga delar i det nuvarande arbetet såsom kontroll, service m.m. kan bibehållas. Utskottet förutsatte att sådana samordningsfrågor skulle bli föremål för diskussioner på olika nivåer. Utskottet har

nu erfarit att tillståndsprovningar sker på 14 olika orter i landet. Till detta kommer en viss mobil verksamhet innebärande att Invandrarverket en gång per månad förlägger sin verksamhet till några andra mer avsidet belägna orter.

Att en utlänning i vissa fall personligen måste inställa sig vid ett regionkontor eller liknande enhet är enligt utskottets uppfattning sannolikt ofrånkomligt. Utskottet utgår dock ifrån att Invandrarverket i enlighet med det ovan uppgivna i görligaste mån organiserar sin verksamhet så att utlänningar kan få sina ärenden handlagda utan onödig tidsspilla för dem. Utskottet avstyrker motion Sf615.

Integrationsverkets verksamhet

Motion

I motion Sf621 av Sonja Fransson (s) begärs ett tillkännagivande om invandrare med funktionshinder. Enligt motionären har i olika sammanhang konstaterats att frågor rörande funktionshindrade invandrare ofta hamnar mellan olika verksamheter. Motionären menar att detta kan bero på okunskap, gränsdragning mellan verksamheter och själva problematikens dubbla natur. Sammantaget kan sägas att invandrare med funktionshinder är i en situation som försvårar integrationen i det svenska samhället. Motionären föreslår att Integrationsverket får ett särskilt kartläggnings- och uppföljningsuppdrag om invandrare med funktionshinder. Verket bör därvid samråda med Samarbetsorgan för invandrarorganisationer i Sverige (SIOS) och Handikappförbundens samorganisation (HSO).

Utskottets bedömning

Utskottet anser att motionären pekar på en viktig fråga och att det är väsentligt att invandrare med funktionshinder uppmärksammas. I betänkandet En särskild utsatthet – Om personer med funktionshinder från andra länder (SOU 1998:139) visas på många och stora problem som möter människor med både funktionshinder och utländsk bakgrund, men också på de möjligheter som finns att komma till rätta med dem. Många invandrare upplever enligt betänkandet en dubbel diskriminering, dels för att de är invandrare, dels för att de har ett funktionshinder. Det blir därför enligt betänkandet extra viktigt att samhällets stöd till och bemötande av personer med funktionshinder och invandrarbakgrund fungerar. Betänkandet innehåller inte några konkreta förslag utan bör ses som ett diskussionsinlägg och kan användas i sammanhang där dessa frågor behöver diskuteras och åtgärdas. I Integrationsverkets handlingsplan för nyanlända invandrare anges att det integrationspolitiska målet innebär lika rättigheter och möjligheter för alla. Det är enligt planen viktigt att kontinuerliga uppföljningar görs av hur alla nyanlända invandras behov och rättigheter tillgodoses. Behov av samhällets stöd till nyanlända invandrare definieras utifrån uppföljningarna.

Utskottet anser det önskvärt att problematiken invandrare med funktionshinder diskuteras och belyses. Det anförda får delvis tillgodose syftet med motion Sf621.

Utsatta bostadsområden

Motioner

I motion Sf623 yrkande 9 av Fanny Rizell m.fl. (kd) begärs ett tillkännagivande om att stat och kommun skall föregå med gott exempel och flytta myndigheter och andra verksamheter till invandrartäta områden. Detta kan skapa fler arbeten för invandrare då behov av lokaler och service ökar.

Birger Schlaug m.fl. (mp) begär i motion Sf626 yrkande 4 ett tillkännagivande om särskilda insatser i utsatta bostadsområden. Även här pekar motionärerna på utplacering av myndigheter och institutioner i invandrartäta områden. Företagsetablering till dessa områden bör också stimuleras. Likaså Yvonne Ruwaida (mp) pekar på behovet av att förlägga myndigheter och institutioner i invandrartäta områden samt att stimulera företagsetablering till sådana områden. Motionären begär i motion Sf635 yrkande 19 ett tillkännagivande om segregerade områden.

I motion Sf624 av Inger Lundberg m.fl. (s) begärs ett tillkännagivande om en utredning om möjligheterna att etablera ett nationellt institut för lokal demokrati och social utveckling i Örebro. Motionärerna anför att regeringen i budgetpropositionen lägger stor vikt vid behovet av att motverka segregationen och öka engagemanget i de stora allmännyttiga bostadsområdena. Detta kommer enligt motionärerna att kräva stora mobiliseringsinsatser och också utveckling av nya metoder för att engagera människor i sin egen vardag och miljö. Staten bör bidra till att Stiftelsen Cesam i Örebro ges möjlighet att utvecklas till ett nationellt institut för lokal demokrati och social utveckling. Därmed skulle enligt motionärerna Sverige i likhet med flera andra europeiska länder få tillgång till en gemensam kunskapsbas och ett nätverk mellan de många grupper, som nu driver ett viktigt pionjärarbete. Cesam har under ett antal år bedrivit ett framgångsrikt arbete för att stimulera företag, organisationer, kommuner och enskilda till mobilisering av de boende i främst utsatta bostadsområden.

I motion Sf634 yrkande 15 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) begärs ett tillkännagivande om direktvalda stadsdelsnämnder. Motionärerna framhåller att den yttersta yttringen av vanmakt och utanförskap är det låga valdeltagandet i de utsatta bostadsområdena. Invandrarna är enligt motionärerna kraftigt underrepresenterade i de politiska församlingarna på såväl kommunal- som riksnivå. Många invandrare bor i storstädernas förorter med stadsdelsnämnder, men har inte rätt att välja egna företrädare. Direktvalda stadsdelsnämnder och ökade inslag av personval är några viktiga förändringar som bör göras för att öka valdeltagandet.

Utskottets bedömning

I utskottets betänkande 1997/98:SfU6 om regeringens integrationspolitiska proposition 1997/98:16 anförde utskottet i samband med behandlingen av liknande motionsyrkanden som angetts ovan bl.a. att segregationen i storstäderna i första hand är en ekonomisk och social segregation och inte en segregation på etniska grunder. Utskottet ansåg det därför riktigt att tala om särskilda insatser i utsatta bostadsområden och inte särskilda insatser i invandrartäta områden. Detta uttrycksätt var enligt utskottet riktigt också av det skälet att ett etniskt segregerat område inte i sig är negativt. Vidare framhöll utskottet att det behövs en samhällelig kraftsamling för att stoppa den långsiktiga negativa utvecklingen. Långsiktiga och breda insatser, som präglas av en helhetssyn och syftar till att åstadkomma en samverkan mellan alla samhällssektorer, måste till. Utskottet framhöll också att en bostadspolitisk proposition var aviserad och att ytterligare överväganden borde anstå i avvaktan på denna. Med hänsyn till det anförda ansåg utskottet att motionerna inte borde föranleda något uttalande från riksdagens sida.

I proposition 1997/98:165 Utveckling och rättvisa – en politik för storstaden på 2000-talet lades förslag fram till en nationell politik för storstadsregionerna. Målen för denna politik skall vara 1. att ge storstadsregionerna goda förutsättningar för en långsiktigt hållbar tillväxt för att därmed kunna bidra till att nya jobb skapas såväl inom regionen som i övriga delar av landet samt 2. att bryta den sociala och etniska segregationen i storstadsregionerna och att verka för jämlika levnadsvillkor för storstädernas alla invånare oavsett ursprung eller kön. I arbetsmarknadsutskottets betänkande 1998/99:AU2 med anledning av propositionen föreslogs en komplettering av det andra målet i syfte att göra det tydligare. Arbetsmarknadsutskottet föreslog att det andra målet för storstadspolitiken skall vara att bryta den sociala, etniska och *diskriminerande* segregationen i storstadsregionerna och att verka för jämlika och *jämställda* levnadsvillkor för storstädernas invånare. Riksdagen har bifallit förslagen (rskr. 1998/99:34).

Med hänvisning till det anförda får motionerna Sf623 yrkande 9, Sf626 yrkande 4 och Sf635 yrkande 19 anses tillgodosedda. Utskottet anser att motion Sf624 inte bör föranleda något uttalande av riksdagen.

Allmänna val till politiska församlingar är en av demokratins hörnstenar. Ett lågt valdeltagande påverkar demokratin i negativ riktning. Det är därför väsentligt att analysera orsakerna till det låga valdeltagandet i vissa utsatta områden. Regeringen har beslutat att ge Integrationsverket i uppdrag att undersöka valdeltagandet i vissa sådana områden. Uppdraget består av två grundläggande frågor. Verket skall dels analysera hur valdeltagandet skiftar mellan olika valdistrikt och kommuner, dels redovisa en analys av orsakerna till det lägre valdeltagandet i vissa områden. Utskottet, som anser att resultatet av detta uppdrag bör avvaktas, avstyrker motion Sf634 yrkande 15.

Stöd till invandrarorganisationer

Motioner

I motion Sf612 yrkande 7 av Gudrun Schyman m.fl. (v) begärs ett tillkännagivande om krav på redovisning av effekter och resultat ur ett könsperspektiv av bidrag till invandrarorganisationer. Att placeras in i ett påtvingat kollektiv med den godtyckliga beteckningen invandrare och dessutom vara kvinna innebär att kvinnors kunskap, erfarenhet och kompetens osynliggörs. Det är därför enligt motionärerna viktigt att kvinnor av olika etniskt ursprung möts i olika kvinnoprojekt för att på sitt eget sätt lära sig svenska och varandras kultur. Invandrarorganisationerna tilldelas varje år statliga medel för att kunna bedriva sin verksamhet. Motionärerna anser det nödvändigt att regeringen av invandrarorganisationerna kräver att bidragets resultat och effekter redovisas ur ett könsperspektiv.

I motion So380 yrkande 10 av Gudrun Schyman m.fl. (v) begärs ett tillkännagivande om unga invandrade kvinnors situation. Enligt motionärerna har många invandrade kvinnor en svår situation bl.a. på grund av att de ofta hamnar i en kulturkrock mellan den egna familjens värderingar och en västerländsk syn på kvinnor. Många av dessa kvinnor har svårt att finna någon att prata med om sina problem. Ofta vänder de sig till kvinnor verksamma i de projekt för invandrarkvinnor som pågår i många kommuner. Därför är det viktigt att den sortens verksamhet bibehålls och utvecklas.

Lennart Daléus m.fl. (c) begär i motion Sf608 yrkande 2 ett tillkännagivande om stöd till invandrarorganisationer. Motionärerna anför att lika möjlighet till information, både via de formella och informella beslutsgångarna, är en förutsättning för att vara delaktig i den demokratiska processen. Människor har varierande förutsättningar att ta del av systemet och de som flyttat till Sverige har i detta sammanhang ett handikapp. Dörrarna till de politiska beslutssystemen måste vara tydligt öppna också för dem som är inflyttade till Sverige. Invandrarorganisationerna skall ha möjlighet att verka i samhället, och förutom resultatstyrda stöd bör det finnas ett grundstöd till organisationerna.

Utskottets bedömning

Som ovan nämnts har systemet för statsbidrag till invandrares riksorganisationer setts över av en särskild utredare (SOU 1998:73). Enligt budgetpropositionen remissbehandlas utredarens förslag och skall beredas ytterligare under hösten. Utskottet anser att den fortsatta beredningen skall avvaktas och avstyrker motion Sf608 yrkande 2.

I det ovan nämnda betänkandet, SOU 1998:73, anges vad gäller redovisning, uppföljning och utvärdering att i det nya bidragssystemet detta kommer att ske på olika nivåer. Det kommer att åläggas Integrationsverket att varje år följa upp användningen av bidragsmedlen och uppnådda resultat samt redovisa detta för regeringen. Detta innebär enligt utredningen att organisationerna varje år måste lämna sin redovisning till verket. Verket skall även varje år göra en utvärdering av bidragets effekt på integrationen. Utredarens förslag är som nämnts under beredning och utskottet utgår från att därvid även vik-

ten av att redovisning skall kunna ske ur ett könsperspektiv uppmärksammas. Det anförda får anses tillgodose syftet med motion Sf612 yrkande 7.

Vad avser unga invandrade kvinnors situation och olika projektverksamheter kan utskottet dela motionärernas uppfattning om vikten av sådan verksamhet. Utskottet har ovan tillstyrkt att medel beviljas under anslaget B 3 Integrationsåtgärder vari ingår medel till bl.a. olika projekt. Även i SOU 1998:73 tas frågan om projektbidrag upp. Utredningen föreslår bl.a. att förutom den större del av det nya föreslagna statsbidragssystemet, som består av organisations- och verksamhetsbidrag, skall en tredjedel av det sammanhållna bidragssystemet utgöras av projektbidrag. Utskottet förutsätter att unga invandrade kvinnors situation särskilt uppmärksammas vid beviljande av projektbidrag. Utskottet avstyrker motion So380 yrkande 10.

Diskrimineringsombudsmannens ställning

Motioner

I motion Sf634 yrkande 4 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) begärs ett tillkännagivande om DO:s självständiga ställning. Motionärerna menar att DO bör ha en självständig ställning och vara underställd riksdagen.

Yvonne Ruwaida (mp) anför i motion Sf635 att vissa principer och värderingar är så grundläggande i samhället, att de bör bekräftas i lag. Sådan lagstiftning finns, men är enligt motionären inte tillräcklig. Trots lagstiftning förekommer det diskriminering. För att DO skall ha möjlighet att utreda alla fall av diskriminering måste dess resurser och befogenheter ökas. I yrkande 8 begärs ett tillkännagivande härom.

Utskottets bedömning

Under föregående år avslog riksdagen regeringens förslag (prop. 1997/98:16, bet. 1997/98:SfU6, rskr. 1997/98:68) om att inordna Ombudsmannen mot etnisk diskriminering i den nya myndigheten, Integrationsverket. DO har således alltså en självständig ställning. Utskottet har ovan under anslaget B 6 tillstyrkt att DO tillförs kraftigt ökade resurser. För närvarande behandlar riksdagen tre olika propositioner (bl.a. prop. 1997/98:177 om en ny lag mot etnisk diskriminering i arbetslivet), varigenom DO kan komma att få utvidgade befogenheter. Utskottet anser att den fortsatta behandlingen av propositionerna bör avvaktas.

Frågan om DO skall vara en myndighet under riksdagen bör enligt utskottets mening inte ses isolerat utan i sammanhang med övriga ombudsmannainstitut.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Sf634 yrkande 4 och Sf635 yrkande 8.

Mottagande av asylsökande och flyktingar m.m.

Skrivelsen

I skrivelsen redovisas den svenska migrations- och asylpolitiken och invandringen till Sverige. Redovisningen avser i huvudsak år 1997. I vissa avseenden redovisas också utvecklingen under år 1998. I avsnitt 7, som behandlas i detta betänkande, redovisas uppgifter om mottagandet av asylsökande under den tid asylansökan prövas samt det kommunala flyktingmottagandet.

Utskottet behandlar nedan flera motioner som tar upp frågor som berörs i detta avsnitt av skrivelsen, dvs. dels frågor om hälso- och sjukvård för asylsökande m.fl., dels frågor med avseende på det kommunala flyktingmottagandet.

Hälso- och sjukvård för asylsökande

Enligt överenskommelse mellan regeringen och företrädare för sjukvårdshuvudmännen gäller fr.o.m. den 1 januari 1997 och enligt förordning (1996:1357) om statlig ersättning för hälso- och sjukvård till asylsökande i huvudsak följande.

- Landstinget skall ge vuxna asylsökande akut tand- och sjukvård och vård som inte kan anstå, mödrahälsovård, förlossningsvård, preventivmedelsrådgivning, vård vid abort samt vård och åtgärder enligt smittskyddslagen.
- Asylsökande barn (under 18 år) skall få samma hälso- och sjukvård samt tandvård som barn bosatta i Sverige.
- Landstingen får schabloniserad åldersdifferentierad ersättning per asylsökande.
- Ersättning lämnas inte för vård som ges till utlänningar som håller sig undan verkställighet av beslut om avvisning eller utvisning och som enligt lagen om mottagande av asylsökande inte har rätt till bistånd.

En överenskommelse har också träffats mellan staten och Landstingsförbundet om landstingens åtaganden och statens ersättning i samband med den hälso- och sjukvård som lämnas till förvarstagna. Enligt överenskommelsen skall staten efter ansökan lämna ersättning för de faktiska kostnaderna motsvarande den vård som avses i den tidigare nämnda överenskommelsen.

Motioner

I motion Sfl yrkande 9 av Gudrun Schyman m.fl. (v) anser motionärerna att riksdagen av regeringen bör begära en sådan översyn av sekretesslagen att den som söker vård inte skall behöva riskera att tas i förvar och avvisas. I yrkande 11 begärs att en utredning tillsätts med uppgift att föreslå hur frågan om vuxna asylsökandes rätt till annan än akut sjukvård skall tillgodoses. Eftersom det kan dröja flera år innan en asylsökande vuxen kan få besked i tillståndsärendet kan många sjukdomstillstånd förvärras under tiden.

I motion So465 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) uppges att funktionshindrade flyktingars och invandrades behov av stöd och hjälp inte alltid tillgodoses i tillräcklig utsträckning. Detta gäller enligt motionärerna i synnerhet kvinnliga flyktingar och invandrare. Det är därför viktigt att de vid ankomsten till Sverige får en bedömning av sina funktionshinder och att det läggs upp en plan för hur deras behov skall tillgodoses. I yrkande 24 begärs ett tillkännagivande härom.

Bo Könberg och Barbro Westerholm (fp) begär i motion Sf632 yrkande 12 ett tillkännagivande om segregation och ohälsa. Motionärerna uppger att en flykting kan bära med sig minnen av tortyr, såväl fysisk som psykisk. I många fall förträngs minnena när de som drabbats kommer i säkerhet. Förr eller senare återkommer dock dessa minnen. Motionärerna anser att nyanlända flyktingars hälsoproblem måste uppmärksammas bättre än vad som i dag är fallet. Det behövs lokala policyprogram för samarbete mellan mottagandet i kommunen, primärvården och psykiatrin. Det behövs också integrering av mångkulturell kunskap i vårdutbildningen och kontinuerlig kompetenshöjning för personal i mottagningssystemet om traumans effekter på hälsan. I yrkande 13 begärs ett tillkännagivande om lokala policyprogram. Motionärerna anför vidare att det behövs forskning kring tortyr och krigstraumans inverkan på hälsan och begär i yrkande 14 ett tillkännagivande härom. Många flyktingar som drabbats av tortyr och andra traumatiska upplevelser är i stort behov av svenskundervisning. Många får inte sådan därför att ansvariga inom kommuner och landsting menar att flyktingen först måste rehabiliteras. Enligt motionärerna är det endast 18 av landets kommuner som haft specialgrupper för dem som drabbats av krigstrauman. I yrkande 15 begärs ett tillkännagivande om individanpassad undervisning för tortyrskadade. Slutligen begär motionärerna i yrkande 16 ett tillkännagivande om stöd och hjälp till tortyrskadade.

Utskottets bedömning

Sådana yrkanden som framställs i motion Sf1 behandlades av utskottet i det nämnda betänkandet 1997/98:SfU2. Utskottet anförde därvid bl.a. följande. Utskottet anser inte att fullständig sjukvård behöver erbjudas vuxna asylsökande, utan även fortsättningsvis skall den statliga ersättningen begränsas till akut tand- och sjukvård och vård som inte kan anstå. Ersättning utges dessutom för särskilt angivna vårdbehov såsom mödravård, förlossningsvård, vård vid abort m.m. Vad gällde sekretessfrågan noterade utskottet att den överenskommelse som ingåtts mellan staten och sjukvårdshuvudmännen innebär att varje vårdinsats inte behöver faktureras. I stället skall landstingens kostnader kompenseras genom en schabloniserad ersättning per asylsökande. Utskottet avstyrkte motionsyrkandena.

Utskottet vidhåller sin tidigare intagna ställning och avstyrker motion Sf1 yrkandena 9 och 11.

Utskottet delar motionärernas uppfattning i motion So465 om vikten av att funktionshindrade invandrare får ett bra bemötande vid ankomsten till Sverige. I betänkandet En särskild utsatthet – Om personer med funktionshinder från andra länder (SOU 1998:139) uppges att invandrare med funktionshin-

der möter många och stora problem. Många upplever en dubbel diskriminering, dels därför att de är invandrare, dels för att de har ett funktionshinder. Enligt betänkandet är det extra viktigt att samhällets stöd till och bemötande av personer med funktionshinder skall fungera. I betänkandet läggs inte fram några konkreta förslag däremot anges att betänkandet mer skall användas i olika sammanhang där dessa frågor behöver diskuteras och åtgärdas. Utskottet delar de framförda uppfattningarna. Syftet med motion So465 yrkande 24 får anses tillgodosett med det anförda.

I samband med behandlingen av den förut nämnda proposition 1997/98:16 Sverige, framtiden och mångfalden – från invandrarpolitik till integrationspolitik anförde utskottet i betänkande 1997/98:SfU6, med anledning av några motionsyrkanden om behovet av en utredning om tortyrskadades rehabiliteringsbehov och tortyrskadades behov av svenskundervisning och särskild vägledning, bl.a. att det är nödvändigt att regeringen särskilt uppmärksammar tortyrskadades behov. Utskottet betonade vidare vikten av att det finns tillgång till erforderlig vård och rehabilitering för tortyrskadade i hela landet. Utskottet vill ånyo framhålla det angelägna i att de tortyrskadades särskilda behov på olika sätt särskilt uppmärksammas. Med det anförda avstyrker utskottet motion Sf632 yrkandena 12–16.

Det kommunala flyktingmottagandet

Enligt det system för flyktingmottagande som infördes år 1985 är det kommunerna som tar emot flyktingar som beviljats uppehållstillstånd och staten som har det övergripande ekonomiska ansvaret. Invandrarverket träffar överenskommelser med kommunerna om att ta emot flyktingar, och kommunerna har därefter ansvaret för att flyktingarna får en bra introduktion i det svenska samhället.

Enligt skrivelsen har kommunerna lyckats upprätthålla ett flyktingmottagande som svarar mot det stora behov av kommunplatser som funnits under de senare åren. Storstadskommunerna har haft en stor inflyttning. Sedan den 1 juli 1994 kan asylsökande ordna bostad på egen hand, och i dag väljer merparten av de asylsökande att bo hos släktingar och vänner under utredningstiden. Det innebär att en del kommuner som inte har någon överenskommelse med Invandrarverket får ta emot flyktingar, i den mån asylsökande som redan bor i en kommun får uppehållstillstånd.

Under den första tiden i kommunen får flyktingar som regel sin försörjning tillgodosedd genom socialbidrag. Sedan den 1 januari 1993 har kommunerna, genom införandet av lagen (1992:1068) om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar, getts möjlighet att under en introduktionsperiod bevilja introduktionsersättning i stället för socialbidrag till flyktingar som omfattas av det kommunala flyktingmottagandet. Ett villkor för att introduktionsersättning skall kunna beviljas är att flyktingen följer den introduktionsplan som upprättats av kommunen efter samråd med den enskilde flyktingen. Ett sextiotial kommuner använder sig av introduktionsersättningen. Enligt skrivelsen har flera kommuner som använder sig av introduktionsersättning uppgett att flyktingen stimuleras att ta ansvar för sin egen ekonomi och att bidragstänkandet minskar, då ersättningen liknar en lön på många sätt.

Motioner

Göran Magnusson m.fl. (s) anför i motion Sf625 att många kommuner tar ett stort ansvar för att Sveriges flyktingmottagande skall fungera på ett tillfredsställande sätt. Ett faktum är enligt motionärerna att olika invandrargrupper har olika möjligheter att få fäste på arbetsmarknaden. Kartläggningar har visat att utbildningsnivån är låg bland vissa grupper, vilket i sin tur innebär svårigheter för dessa att uppnå den s.k. sfi-nivån (svenska för invandrare). Detta försämrar ytterligare möjligheterna att vinna insteg på arbetsmarknaden. Därmed ökar trycket på kommunernas socialbidragskonton. Enligt motionärerna har de kommuner som har en högre andel flyktingar av romskt ursprung särskilda svårigheter. Olikheten i romernas livsstil och deras tradition att hålla samman kulturen och gruppen ställer speciella krav på kunskaper och resurser i integrationsarbetet. Socialbidragsberoendet för denna grupp är särskilt stor. Motionärerna begär ett tillkännagivande om kostnadsutvecklingen i samband med integrationsarbete för flyktingar.

I motion Sf623 yrkandena 7 och 8 av Fanny Rizell m.fl. (kd) begärs tillkännagivanden om avskaffande av kommunavtal för flyktingmottagning och om introduktionsersättning för den nyanlände flyktingen. Motionärerna anser att den nyanlände flyktingen bör erhålla en s.k. flyktingpeng som följer med honom eller henne till den ort där denne väljer att bosätta sig. I stort sett skall de invandrarpolitiska åtgärderna begränsas till att gälla under de fem första åren av en flyktings vistelse i Sverige. I fortsättningen bör det vara försäkringskassorna som betalar ut ersättningen och kommunerna bör endast erhålla medel för de nödvändiga kringresurserna.

I motion Sf626 yrkande 5 av Birger Schlaug m.fl (mp) begärs ett tillkännagivande om integrationsåtgärder. Motionärerna anför att många integrationsåtgärder på sikt hör till kommunerna. Om man skall kunna möjliggöra en god integration krävs först en bra introduktion. Hur introduktionen skall utformas skall diskuteras mellan den sökande och de sociala myndigheterna.

Yvonne Ruwaida (mp) begär i motion Sf635 yrkande 3 ett tillkännagivande om att ge dem som har rätt till asyl i Sverige eller har andra flyktingsskäl och deras anhöriga ett skattepliktigt bidrag. Detta bör ske för att komma ifrån dagens socialbidragstänkande och för att möjliggöra att människor tar ansvar för sina liv. Nivån på bidraget bör vara högre än socialbidragen, i den meningen att det skall märkas en skillnad mellan att få ersättning och att ansöka om socialbidrag.

Utskottets bedömning

Utskottet är väl medvetet om att systemet med kommunmottagande för vissa kommuner inneburit stora problem. Detta har flera gånger påtalats av utskottet (se senast bet. 1997/98:SfU2). Hur den statliga ersättningen täcker kommunernas kostnader för flyktingmottagandet följs också fortlöpande upp. Utskottet framhöll betydelsen av den nya integrationspolitik som följer av proposition 1997/98:16, vilken utskottet behandlat i betänkande 1997/98:SfU6. Utskottet anförde vidare att det integrationspolitiska arbetet särskilt skall inriktas på att bl.a. ge stöd till individens egen försörjning. De

särskilda insatser för nyanlända invandrare som föreslogs i propositionen skulle enligt utskottets mening på sikt komma att betydligt minska kommunernas kostnader för flyktingmottagandet. Utskottet vill nu dessutom framhålla att en av Integrationsverkets målsättningar, enligt den ovan nämnda planen, är att genomföra en studie av regelsystemen på arbetsmarknaden och inom vissa andra arbetsmarknadsrelaterade försäkringssystem och deras effekter för invandrades möjlighet till självförsörjning. Eventuella förslag till förändringar härvidlag skall läggas fram till berörda beslutsfattare.

I det tidigare nämnda betänkande 1997/98:SfU6 anförde utskottet med anledning av några motionsyrkanden om bl.a. skattepliktigt bidrag i stället för socialbidrag eller introduktionsersättning att Invandrapolitiska kommittén i sitt slutbetänkande SOU 1996:55 föreslog en enhetlig statlig introduktionsersättning som skulle utgå med samma belopp till alla. Ersättningen skulle vara skattepliktig och bestå av en grundersättning som motsvarade den lägsta ersättningen som utbetalas vid deltagande i arbetsmarknadspolitiska åtgärder. I proposition 1997/98:16 anförde regeringen därvidlag att det av flera skäl skulle vara önskvärt med en enhetlig generell ersättning, men att det inte var möjligt att införa. Som en viktig orsak härtill anförde regeringen att ersättningen skulle bli orättvis för den enskilde, eftersom skillnaderna i hyreskostnader är betydande mellan olika hushåll och mellan olika delar av landet. Regeringen motsatte sig vidare ett förslag om att staten skulle svara för introduktionsersättningen i sin helhet, eftersom de ekonomiska incitamenten för kommunerna att bedriva en effektiv introduktionsverksamhet då delvis skulle gå förlorad. Utskottet delade regeringens bedömningar.

I Integrationsverkets handlingsplan anges att nuvarande system med överenskommelser med kommuner om mottagande av nyanlända skyddsbehövande och därtill hörande ersättningssystem är otidsenligt. Integrationsverket kommer att utveckla en information om förutsättningarna för att bo i Sverige i allmänhet. I samband med översynen av systemet med överenskommelser är det enligt Integrationsverket ofrånkomligt att också föra in diskussionen om ersättningssystemet för flyktingmottagandet.

Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motionerna Sf625, Sf623 yrkandena 7 och 8 samt Sf635 yrkande 3.

I utskottets betänkande 1997/98:SfU6 poängterade utskottet betydelsen av en god introduktion för att de övergripande integrationspolitiska målen skall kunna uppnås. Utskottet delade också regeringens uppfattning att ansvaret för genomförandet av introduktionsverksamheten även fortsättningsvis skulle ligga kvar hos kommunerna. Utskottet avstyrker motion Sf626 yrkande 5.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *anslag inom utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar*

a) att riksdagen godkänner att under år 1999 lån tas upp i Riksgäldskontoret för det samlade behovet för hemutrustningslån intill ett belopp av högst 1 400 000 000 kr,

b) att riksdagen med bifall till regeringens förslag anvisar anslagen inom utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar för budgetåret 1999 enligt utskottets förslag i bilaga,

c) att riksdagen avslår motionerna 1998/99:Sf1 yrkande 8, 1998/99:Sf610, 1998/99:Sf612 yrkande 9, 1998/99:Sf614, 1998/99:Sf627, 1998/99:Sf634 yrkande 11 och 1998/99:Sf635 yrkande 22,

2. beträffande *Invandrarverkets service*

att riksdagen avslår motion 1998/99:Sf615,

3. beträffande *invandrare med funktionshinder*

att riksdagen avslår motion 1998/99:Sf621,

4. beträffande *direktvalda stadsdelsnämnder*

att riksdagen avslår motion 1998/99:Sf634 yrkande 15,

res. 1 (fp)

5. beträffande *utsatta bostadsområden*

att riksdagen avslår motionerna 1998/99:Sf623 yrkande 9, 1998/99:Sf626 yrkande 4 och 1998/99:Sf635 yrkande 19,

res. 2 (kd, mp)

6. beträffande *nationellt institut*

att riksdagen avslår motion 1998/99:Sf624,

res. 3 (kd)

7. beträffande *stöd till invandrarorganisationer*

att riksdagen avslår motion 1998/99:Sf608 yrkande 2,

res. 4 (c)

8. beträffande *unga invandrade kvinnor m.m.*

att riksdagen avslår motionerna 1998/99:Sf612 yrkande 7 och 1998/99:So380 yrkande 10,

9. beträffande *Diskrimineringsombudsmannens ställning*

att riksdagen avslår motion 1998/99:Sf634 yrkande 4,

10. beträffande *Diskrimineringsombudsmannens resurser*

att riksdagen avslår motion 1998/99:Sf635 yrkande 8,

res. 5 (mp)

11. beträffande *asylsökande och sjukvård*

att riksdagen avslår motion 1998/99:Sf1 yrkandena 9 och 11,

res. 6 (v)

12. beträffande *tortyrskadade m.m.*

att riksdagen avslår motionerna 1998/99:Sf632 yrkandena 12-16 och 1998/99:So465 yrkande 24,

res. 7 (fp)

13. beträffande *integrationsarbete och kostnadsutveckling*

att riksdagen avslår motion 1998/99:Sf625,

14. beträffande *avskaffande av kommunavtal för flyktingmottagning*

att riksdagen avslår motion 1998/99:Sf623 yrkandena 7 och 8,

res. 8 (kd)

15. beträffande *integrationsåtgärder m.m.*

att riksdagen avslår motionerna 1998/99:Sf626 yrkande 5 och 1998/99:Sf635 yrkande 3,

res. 9 (mp)

16. beträffande *skrivelsen*
att riksdagen lägger regeringens skrivelse 1998/99:9 i denna del till
handlingarna.

Stockholm den 3 december 1998

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Berit Andnor

I beslutet har deltagit: Berit Andnor (s), Bo Könberg (fp), Margit Gennser (m), Maud Björnemalm (s), Ulla Hoffmann (v), Rose-Marie Frebran (kd), Mariann Ytterberg (s), Gustaf von Essen (m), Lennart Klockare (s), Ronny Olander (s), Fanny Rizell (kd), Göran Lindblad (m), Kerstin-Maria Stalín (mp), Birgitta Carlsson (c), Mona Berglund Nilsson (s), Cecilia Magnusson (m) och Kalle Larsson (v).

Reservationer

1. Direktvalda stadsdelsnämnder (mom. 4)

Bo Könberg (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande i avsnittet Utsatta bostadsområden som börjar med "Allmänna val" och slutar med "yrkande 15" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening är det låga valdeltagandet i utsatta bostadsområden en yttring av vanmakt och utanförskap. Det finns ett samband mellan makten över den egna vardagen och makten över samhällets framtid. Invandrarna är kraftigt underrepresenterade i de politiska församlingarna såväl på kommunal nivå som på riksnivå. Ett personval ger enligt utskottets uppfattning nya möjligheter för väljarna. Många invandrare bor i storstädernas förorter med stadsdelsnämnder men de har inte rätt att välja sina egna representanter. Utskottet anser att direktvalda stadsdelsnämnder och ökade inslag av personval är några viktiga förändringar som kan ge verklig möjlighet till ett högre valdeltagande samt möjlighet till lokalt självstyre och lokal utveckling.

Det anförda bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *direktvalda stadsdelsnämnder*
att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Sf634 yrkande 15 som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet anför,

2. Utsatta bostadsområden (mom. 5)

Rose-Marie Frebran (kd), Fanny Rizell (kd) och Kerstin-Maria Stalín (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande i avsnittet Utsatta bostadsområden som börjar med ”I utskottets” och slutar med ”anses tillgodosedda” bort ha följande lydelse:

I de eftersatta bostadsområdena föreligger risk för flera negativa faktorer som t.ex. att de sociala kontakterna mellan svenskar och invandrare tenderar att bli alltför få och att svenska språkets ställning som sammanhållande språk försvagas. Bostäderna i områdena är i många fall bristfälliga och områdena betraktas som lågstatusområden. Bostäderna behöver därför upprustning och underhåll så att en god boendemiljö kan uppnås.

Enligt utskottets mening är den viktigaste integrationsfaktorn en politik som ser till att arbetsföra får arbete. Förbättringar på arbetsmarknaden skapar arbeten även i invandratäta områden. För att ytterligare öka invandrarernas möjligheter till arbete bör staten föregå med gott exempel och placera ut myndigheter och institutioner till sådana områden. Vidare bör företagsetableringar till dessa områden stimuleras.

Vad utskottet sålunda anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *utsatta bostadsområden*

att riksdagen med bifall till motionerna 1998/99:Sf623 yrkande 9, 1998/99:Sf626 yrkande 4 och 1998/99:Sf635 yrkande 19 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

3. Nationellt institut (mom. 6)

Rose-Marie Frebran och Fanny Rizell (båda kd) anser

dels att den del av utskottets yttrande i avsnittet Utsatta bostadsområden som börjar med ”Utskottet anser” och slutar med ”av riksdagen” bort ha följande lydelse:

I budgetpropositionen lägger regeringen stor vikt vid behovet av att motverka segregationen och öka engagemanget i de stora allmännyttiga bostadsområdena. Detta kommer enligt utskottets mening att kräva stora mobiliseringsinsatser och också utveckling av nya metoder för att engagera människor i sin egen vardag och miljö. Staten bör bidra till att Stiftelsen Cesam i Örebro ges möjlighet att utvecklas till ett nationellt institut för lokal demokrati och social utveckling. Därmed skulle enligt utskottets uppfattning Sverige i likhet med flera andra europeiska länder få tillgång till en gemensam kunskapsbas och ett nätverk mellan de många grupper, som nu driver ett viktigt pionjärbete. Cesam har under ett antal år bedrivit ett framgångsrikt arbete för att stimulera företag, organisationer, kommuner och enskilda till mobilisering av de boende i främst utsatta bostadsområden.

Utskottet anser att det bör tillsättas en utredning om möjligheterna att etablera ett nationellt institut för lokal demokrati och social utveckling i Örebro.

dels att utskottets hemställan under 6 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *nationellt institut*
att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Sf624 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

4. Stöd till invandrarorganisationer (mom. 7)

Birgitta Carlsson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande i avsnittet Stöd till invandrarorganisationer som börjar med "Som ovan" och slutar med "yrkande 2" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att lika möjlighet till information, både via de formella och informella beslutsgångarna, är en förutsättning för att en person skall vara delaktig i den demokratiska processen. Människor har varierande förutsättningar att ta del av systemet och de som flyttat till Sverige har i detta sammanhang ett handikapp. Dörrarna till de politiska beslutssystemen måste vara tydligt öppna också för dem som är inflyttade till Sverige. Invandrarorganisationerna skall ha möjlighet att verka i samhället, och enligt utskottets mening bör, förutom resultatstyrda stöd, också utges ett grundstöd till organisationerna.

dels att utskottets hemställan under 7 bort ha följande lydelse:

7. beträffande *stöd till invandrarorganisationer*
att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Sf608 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

5. Diskrimineringsombudsmannens resurser (mom. 10)

Kerstin-Maria Stalín (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande i avsnittet Diskrimineringsombudsmannens ställning som börjar med "Under föregående" och slutar med "yrkande 8" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning finns det i samhället vissa principer och värderingar som är så grundläggande att de bör bekräftas genom lagstiftning. En sådan princip är att alla människor är lika värda. Den existerande lagstiftningen är grundläggande men inte tillräckligt omfattande. Det förekommer fortfarande en omfattande diskriminering i samhället. Enligt utskottets mening bör därför DO få såväl ökade resurser som större befogenheter.

Det anförda bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 10 bort ha följande lydelse:

10. beträffande *Diskrimineringsombudsmannens resurser*
att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Sf635 yrkande 8 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

6. Asylsökande och sjukvård (mom. 11)

Ulla Hoffmann och Kalle Larsson (båda v) anser

dels att den del av utskottets yttrande som i avsnittet Hälso- och sjukvård för asylsökande börjar med "Sådana yrkanden" och slutar med "och 11" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att begränsningen till endast akut sjukvård för vuxna asylsökande bör tas bort. Eftersom det kan dröja flera år innan en asylsökande vuxen kan få besked i tillståndsärendet kan många sjukdomstillstånd förvärras under tiden. Utskottet anser mot bakgrund härav att en utredning bör tillsättas med uppgift att komma med förslag om hur begränsningen till endast akut sjukvård skall kunna tas bort vad gäller asylsökande.

Utskottet vill vidare framhålla att utlänningar som håller sig gömda ofta inte vågar anlita sjukvården eftersom de då riskerar att vårdgivaren lämnar ut uppgifter om honom eller henne till t.ex. Invandrarverket. Särskilt allvarligt är detta när det gäller barn, något som också uppmärksammats av Barnkommittén. Utskottet begär därför en sådan översyn av sekretesslagen att den som söker vård inte skall behöva riskera att tas i förvar och avvisas.

Vad utskottet anfört med anledning av motion Sfl yrkandena 9 och 11 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 11 bort ha följande lydelse:

11. beträffande *asylsökande och sjukvård*
att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Sfl yrkandena 9 och 11
som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

7. Tortyrskadade m.m. (mom. 12)

Bo Könberg (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som i avsnittet Hälso- och sjukvård för asylsökande börjar med "Utskottet delar" och slutar med "yrkandena 12–16" bort ha följande lydelse:

En flykting som kommer till Sverige för att söka skydd här kan bära med sig minnen av händelser som de flesta av oss inte kan föreställa sig. Tortyr, både fysisk och psykisk, ger minnen som man aldrig kan befria sig från. En flykting kan vara besvärsfri under lång tid, men förr eller senare dyker minnena upp. Vid besök på vårdcentraler och psykiatriska mottagningar har de inte kunnat få hjälp eftersom där inte finns den kunskap som krävs och inte heller den tid som behövs. Därför har det visat sig värdefullt att ha speciella mottagningar för torterade flyktingar som finns på några håll. Följdverkningar efter tortyr och liknande trauman kan förvärras genom exilrelaterade svårigheter. Det är därför väsentligt att arbeta med ett helhetsperspektiv. Enligt utskottets mening måste nyanlända flyktingars hälsoproblem bättre uppmärksammas än vad som sker i dag. Det behövs lokala policyprogram för samarbete mellan flyktingmottagandet i kommunen, primärvården och psykiatrin. Vidare behövs integrering av mångkulturell kunskap i vårdutbildningen och kompetenshöjning för personal i mottagningssystemet om traumans effekter på hälsan.

Utskottet anser också att det behövs forskning kring tortyr och krigstraumans inverkan på hälsan både vad gäller fysiska och psykiska sjukdomstillstånd. En sådan forskning bör dessutom ha ett genusperspektiv.

Många flyktingar som skadats av tortyr och andra traumatiska upplevelser är i stort behov av särskild svenskundervisning. Alltför många får inte sådan därför att ansvariga på kommuner och landsting säger att flyktingarna först måste rehabiliteras. Av landets kommuner är det endast 18 som haft specialgrupper för dessa personer. På några håll i landet har man ordnat individanpassad undervisning för traumatiserade flyktingar, bl.a. i Luleå, där man också lyckats skapa riktiga arbeten för dessa personer. Utskottet anser det viktigt att sådana positiva erfarenheter tas till vara och sprids över landet.

Enligt utskottets mening tillgodoses inte funktionshindrade flyktingars behov av stöd och hjälp i tillräcklig utsträckning. Detta gäller i synnerhet för kvinnor. Det är därför väsentligt att de vid ankomsten till Sverige får en bedömning av sina funktionshinder och att det läggs upp en plan för hur deras behov skall kunna tillgodoses.

Vad utskottet anfört med anledning av motionerna Sf632 yrkandena 12–16 och So465 yrkande 24 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 12 bort ha följande lydelse:

12. beträffande *tortyrskadade m.m.*

att riksdagen med bifall till motionerna 1998/99:Sf632 yrkandena 12–16 och 1998/99:So465 yrkande 24 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

8. Avskaffande av kommunavtal för flyktingmottagning (mom. 14)

Rose-Marie Frebran och Fanny Rizell (båda kd) anser

dels att den del av utskottets yttrande som i avsnittet Det kommunala flyktingmottagandet börjar med ”I det” och slutar med ”yrkande 3” bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning skall i flyktingmottagandet behov och förutsättningar, men också flyktingens egna önskemål, ligga till grund för bedömningen av vilka insatser som behövs. Folkrorelserna spelar en betydande roll när det gäller introduktionen av nyanlända flyktingar. De medel som betalas ut av staten till kommunerna för flyktingmottagandet bör enligt utskottets mening följa flyktingen till den ort han eller hon väljer att bosätta sig på. Invandrарverkets möjlighet att träffa avtal med enskilda kommuner om flyktingmottagande bör avskaffas. Introduktionsersättningen skall följa den nyanlände som flyktingpeng. I stort sett bör enligt utskottets mening de invandrarpolitiska åtgärderna begränsas till att gälla under de första fem åren av en invandrades vistelse i Sverige. Därefter bör den generella politiken gälla.

Vad utskottet anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 14 bort ha följande lydelse:

14. beträffande *avskaffande av kommunavtal för flyktingmottagning* att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Sf623 yrkandena 7 och 8 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

9. Integrationsåtgärder m.m. (mom. 15)

Kerstin-Maria Stalín (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som i avsnittet Det kommunala flyktingmottagandet börjar med "I det" och slutar med "yrkande 3" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning är det naturligt att många av de integrationsåtgärder som genomförs på sikt skall höra till kommunerna. En god integration förutsätter först en bra introduktion. Hur denna introduktion skall utformas måste i första hand diskuteras mellan den nyanlände och de sociala myndigheterna.

Utskottet anser vidare att de som har rätt till asyl i Sverige eller har andra flyktingskäl och deras anhöriga bör få ett skattepliktigt bidrag. Detta bör ske för att komma ifrån dagens socialbidragstänkande och för att möjliggöra att människor tar ansvar för sina liv. Nivån på bidraget bör enligt utskottets mening vara högre än socialbidragsnormen i den meningen att det skall märkas en skillnad mellan att få ersättning och att ansöka om socialbidrag.

dels att utskottets hemställan under 15 bort ha följande lydelse:

15. beträffande *integrationsåtgärder m.m.* att riksdagen med bifall till motionerna 1998/99:Sf626 yrkande 5 och 1998/99:Sf635 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

Särskilda yttranden

1. Anslag inom utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar (mom. 1)

Margit Gennser, Gustaf von Essen, Göran Lindblad och Cecilia Magnusson (alla m) anför:

I riksdagen finns en majoritet bestående av Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet för förslagen i budgetpropositionen (prop. 1998/99:1) beträffande ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena samt beräkningen av statens inkomster avseende år 1999. Samma majoritet har också uttalat sitt stöd för beräkningen av det offentliga utgiftstaket samt förslagen om preliminära utgiftstak för åren 2000 och 2001.

Moderata samlingspartiet har i parti- och kommittémotioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Våra förslag syftar till att skapa förutsättningar för ett ekonomiskt, kulturellt och socialt växande Sverige. Genom en större enskild sektor och ett starkare

civilt samhälle kan både företag och människor växa. Massarbetslösheten kan steg för steg pressas tillbaka samtidigt som den sociala tryggheten också i andra bemärkelser kan öka genom att hushållen får en större ekonomisk självständighet.

Vi har föreslagit en långtgående växling från subventioner till omfattande skattesänkningar för alla, främst låg- och medelinkomsttagare. Samtidigt värnar vi de människor som är i störst behov av gemensamma insatser och som har små eller inga möjligheter att påverka sin situation. Vi slår också fast att det allmänna skall tillföras resurser för att på ett tillfredsställande sätt kunna genomföra de uppgifter som måste vara gemensamma.

Då riksdagens majoritet har en annan inriktning av politiken väljer vi att i detta särskilda yttrande redovisa den del av vår politik som berör utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar.

Vi föreslår anslag inom utgiftsområdet som understiger regeringens förslag med 142 000 000 kr.

Vi anser att medel inte skall tilldelas anslaget B 2 Särskilda insatser i utsatta bostadsområden. Vi vill pröva andra möjligheter och menar att en avreglerad bostadsmarknad behöver växa fram. Nya alternativ på de boendes egna villkor måste få ett friare spelrum. Samordning av bostadsbidrag med socialpolitiken i övrigt är ett viktigt inslag för att underlätta denna process. Vi vill också peka på vikten av alternativ barnomsorg och skola liksom en liberaliserad arbetsmarknadslagstiftning samt lägre skatter på företagande och arbetsinkomster. Inte ens detta räcker dock för att klara problemen i de mest utsatta områdena. Även om bostadsområden med olika medel kan göras bättre måste också den övriga sociala infrastrukturen fungera. Det krävs service, arbetsplatser och liknande arenor där människor kan mötas. I stället för att anslå medel till anslaget B 2 föreslår vi en utredning av möjligheterna att införa s.k. frizoner t.ex. i Botkyrka kommun i syfte att åstadkomma mer avreglerade ekonomiska aktiviteter. Sådana frizoner skulle innebära stimulanser för kommuner eller kommundelar som är särskilt utsatta vad gäller arbetslöshet, bidragskostnader, segregation och därmed följande problem.

2. Anslag inom utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar (mom. 1)

Ulla Hoffmann och Kalle Larsson (båda v) anför:

Vänsterpartiet vill framhålla följande vad gäller anslag A 3 Migrationspolitiska åtgärder inom utgiftsområde 8. I budgetpropositionen har regeringen uppgett att anslagsmedlen för år 1999 avseende mottagande av kvotflyktingar liksom för innevarande år får användas med viss flexibilitet och motsvara kostnaderna för 1 840 överförda flyktingar. Antalet faktiskt mottagna kvotflyktingar beräknas för år 1998 uppgå till ca 1 370 personer. En anledning till att överföringen kommer att stanna vid detta antal är att Förbundsrepubliken Jugoslavien vägrar att ta emot sina egna medborgare, varför verkställighet av avvisningsbeslut försvårats eller omöjliggjorts. Vi anser det orimligt att en stat som inte följer internationella avtal och normer på detta sätt utövar ett

sådant inflytande att riksdagsbeslut om mottagande av kvotflyktingar inte kan fullföljas. Vi anser mot bakgrund härav att under år 1999 bör minst 1 700 flyktingar överföras till Sverige.

Vänsterpartiet anser också att de förhållanden som nu råder beträffande hälso- och sjukvård för asylsökande som fått avslag på ansökan om uppehållstillstånd inte är värdiga en stat som gör anspråk på att vara grundad på civiliserade och humanitära principer. Många vågar inte vända sig till vården eftersom de är rädda att vårdgivaren skall kontakta Invandrarverket för kontroll av vem som skall betala för vården. Rådande förhållanden kommer enligt motionärerna i vissa fall att leda till svåra konsekvenser, t.o.m. dödsfall t.ex. i samband med illegala aborter, som drivs fram av nuvarande regelsystem. Det står också i strid mot barnkonventionen att gömda barn inte har rätt till sjukvård. Vi anser att en del av den statliga ersättningen till landstingen bör avsättas till en särskild pott avsedd för asylsökande som tvingas söka sjukvård anonymt.

3. Anslag inom utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar (mom. 1)

Bo Könberg (fp) anför:

Folkpartiet liberalernas förslag till budget för år 1999 innebär i sina huvuddrag sänkta skatter för fler jobb genom ökat företagande och höjd tillväxt med utgiftsökningar framför allt när det gäller vård och omsorg, men även för utbildning, bistånd, miljö och rättssäkerhet.

Då riksdagens majoritet har en annan inriktning av politiken redovisar vi i detta särskilda yttrande den del av vår politik som rör utgiftsområde 8.

Folkpartiet vill framhålla att när det gäller medel till särskilda åtgärder i utsatta bostadsområden är det tänkt att dessa skall fördelas likartat mellan ett antal kommuner. Vi menar att dessa medel liksom de 150 miljoner kronor som inom utgiftsområde 16 föreslås anvisade till viss forskoleverksamhet samt medel från anslaget A 2 inom utgiftsområde 25 bör fördelas enligt en fördelningsnyckel, lika per invånare, efter de kriterier för de 50 mest utsatta områdena som den s.k. Storstadskommittén har tagit fram. Dessa medel bör slås samman under utgiftsområde 8.

4. Anslag inom utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar (mom. 1)

Kerstin-Maria Stalín (mp) anför:

Miljöpartiet anser att det är väsentligt att framhålla att staten i det fortsatta integrationsarbetet stöder kommuner och landsting så att de kan arbeta med integrationsfrågor i form av olika projekt och i långsiktiga arbetsformer. Integrationsverket bör samla in information och utgöra en kunskapsbank. Vi vill också framhålla att ur integrationssynpunkt är såväl DO som Invandrar-tidningen viktiga instrument som bör få stöd.

5. Unga invandrade kvinnor m.m. (mom. 8)

Ulla Hoffmann och Kalle Larsson (båda v) anför:

Vänsterpartiet anser att många unga invandrade kvinnor har en svår situation bl.a. på grund av att de ofta hamnar i en kulturkrock mellan den egna familjens värderingar och en västerländsk syn på kvinnor och sexualitet. Många av dessa unga kvinnor har svårt att finna någon att diskutera sina problem med, bl.a. för att de hamnar i en lojalitetskonflikt med familjen. Ofta vänder de sig i stället till kvinnor verksamma i de projekt för invandrarkvinnor som pågår i många kommuner. Vänsterpartiet anser det viktigt att sådan verksamhet bibehålls och utvecklas.

Det förekommer vidare att invandrade kvinnor placeras in i ett påtvingat kollektiv med den godtyckliga beteckningen ”invandrare”. Detta innebär att invandrade kvinnors kunskap, erfarenhet och kompetens osynliggörs. Det är därför viktigt att kvinnor av olika etniskt ursprung möts i olika kvinnoprojekt för att på sitt eget sätt lära sig svenska och varandras kulturer. Invandrarorganisationerna tilldelas varje år medel av regeringen för att kunna bedriva sin verksamhet. Vänsterpartiet anser att det är nödvändigt att regeringen av invandrarorganisationerna, såväl som av andra organisationer som erhåller bidrag, kräver att bidragens resultat och effekter redovisas ur ett könsperspektiv.

6. Diskrimineringsombudsmannens ställning (mom. 9)

Bo Könberg (fp), Rose-Marie Frebran (kd) och Fanny Rizell (kd) anför:

För att DO skall kunna fullgöra sina uppgifter på ett självständigt sätt och tillvarata de klagandes intressen bör myndigheten vara oberoende av regeringen. Vi anser således att DO bör vara en myndighet underställd riksdagen.

Belopp i 1 000-tal kronor

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsför-
delning.

Verksamhetsområde Anslag	Utskottets förslag
A Migrationspolitik	
1 Statens invandrarverk (<i>ram</i>)	438 558
2 Mottagande av asylsökande (<i>ram</i>)	875 350
3 Migrationspolitiska åtgärder (<i>ram</i>)	307 869
4 Utlänningsnämnden (<i>ram</i>)	60 514
5 Offentligt biträde i utlänningsärenden (<i>ram</i>)	51 632
6 Utresor för avvisade och utvisade (<i>ram</i>)	51 400
B Integrationspolitik	
1 Integrationsverket (<i>ram</i>)	75 724
2 Särskilda insatser i utsatta bostadsområden (<i>ram</i>)	142 000
3 Integrationsåtgärder (<i>ram</i>)	47 742
4 Kommunersättningar vid flyktingmottagande (<i>ram</i>)	2 183 958
5 Hemutrustningslån (<i>ram</i>)	81 442
6 Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (<i>ram</i>)	7 995
Summa för utgiftsområdet	4 324 184

Sammanfattning.....	1
Propositionen.....	1
Skrivelse 1998/99:9	2
Motionerna	2
Utskottet	4
Utgiftsområde 8	4
Rambeslut.....	4
Propositionen	5
Motionerna	10
Utskottets bedömning.....	12
Motioner med anknytning till utgiftsområde 8	15
Invandrarverkets service	15
Integrationsverkets verksamhet.....	16
Utsatta bostadsområden.....	17
Stöd till invandrarorganisationer	19
Diskrimineringsombudsmannens ställning.....	20
Mottagande av asylsökande och flyktingar m.m.	21
Skrivelsen.....	21
Hälsa- och sjukvård för asylsökande.....	21
Det kommunala flyktingmottagandet	23
Hemställan	25
Reservationer	27
1. Direktvalda stadsdelsnämnder (mom. 4).....	27
2. Utsatta bostadsområden (mom. 5).....	28
3. Nationellt institut (mom. 6).....	28
4. Stöd till invandrarorganisationer (mom. 7)	29
5. Diskrimineringsombudsmannens resurser (mom. 10).....	29
6. Asylsökande och sjukvård (mom. 11).....	30
7. Tortyrskadade m.m. (mom. 12).....	30
8. Avskaffande av kommunavtal för flyktingmottagning (mom. 14)....	31
9. Integrationsåtgärder m.m. (mom. 15).....	32
Särskilda yttranden.....	32
1. Anslag inom utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar (mom. 1)....	32
2. Anslag inom utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar (mom. 1)....	33
3. Anslag inom utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar (mom. 1)....	34
4. Anslag inom utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar (mom. 1)....	34
5. Unga invandrade kvinnor m.m. (mom. 8)	35
6. Diskrimineringsombudsmannens ställning (mom. 9).....	35
Bilaga: Förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar.....	36